

A Fővárosi Ítéltábla a Kovács Kázmér Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Bánáti Ügyvédi Iroda által képviselt I. rendű és az II. rendű alperesek ellen 181.550.000,- Ft és járulékai megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. április 1. napján kelt 22.G.42.305/2013/14. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg egyetemlegesen az alpereseknek 1.500.000,- (Egymillió-ötszázezer) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjat.

Megállapítja, hogy a 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint A H.... Rt. a Magyar ... Tröszt jogutódjaként 1991. június 27-én jött létre, a megalakulástól kezdődően a cégnyilvántartásból történő törléséig egyedüli részvényese az ÁVÜ, illetve jogutódja az ÁPV Rt. volt. Az Rt. végelszámolással 1999. július 23-i hatállyal szűnt meg. A H... Rt. - a továbbiakban Eladó - nyilvános, egy forduló pályázatot hirdetett a Magyaróvári Timföld és Műkorund Kft.-nek - a továbbiakban Társaság - 90 %-át kitevő üzletrészenek megvásárlására azzal, hogy a pályázóknak kötelezettséget kellett vállalniuk a Társaság dolgozói részére felkínált, a kft. törzstőkéjének 10 %-át kitevő, de általuk esetleg megvásárlásra nem kerülő további üzletrészhányad megvásárlására is. Az Eladó és az I., illetve II. rendű alperesek mint Vevők között 1995. december 21. napján üzletrész-adásvételi szerződés jött létre a Társaság 45-45 %-os üzletrészeinek adásvételére.

A szerződés 4.5. pontjának 2. bekezdése szerint az alperesek átvállalták a „2263/1995. (IX.08.) Korm. határozat 3/a. és 3/b. pontjában a Társaság vonatkozásában meghatározott, a H... Rt.-t terhelő kötelezettségeket. Ennek keretében 1996. június 30-ig elkészítik/elkészíttetik a társaság környezetvédelmi kárfelmérési és rendezési tervét, amely bemutatja a környezeti állapot helyzetét, a kárrendezésre tett javaslatokat és a várható költségeket. Vevők vállalják, hogy a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőség által jóváhagyott tervben szereplő intézkedéseket végrehajtják és a tervben meghatározott ütemek egy évnél nagyobb késedelme esetén a költségek fedezetét a Központi Környezetvédelmi Alapba utalják."

E pont 3. bekezdése szerint „vevők kötelezettséget vállalnak arra, hogy a Társaság a környezeti kármentesítésről évente hatósági igazolással alátámasztott szakvéleményt mutat be Eladónak."

A szerződés 1.9. és 6.1. pontjában az alperesek külön is kijelentették, hogy a szerződésben foglaltak teljesítéséért egyetemleges felelősséget vállalnak, a 2.6. pont szerint fizetési késedelmük esetén a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő összegű kamatot kötelesek az eladónak megfizetni.

A 10.3. pont szerint, amennyiben a „szerződés hatályának időtartama alatt Eladó megszűnne, a jelen szerződésben foglalt, Eladót megillető valamennyi jogosultság, ideértve a jelen szerződés teljesítésének ellenőrzésével, a szerződésszegés következményének érvényesítésével kapcsolatos jogot is, átszállnak Eladó jogutódjára, s amennyiben ilyen nincsen, Eladó tulajdonosára aki jogosult azt a jelen szerződésben foglaltaknak megfelelően érvényesíteni."

A szerződés aláírását követően a Társaság részvénytársasággá alakult át.

A Társaság 1996. júniusában elkészítette a kárfelmérési és rendezési tervét, amelyben rögzítésre került, hogy a „IV/a. sz. vörösiszaptér tekintetében a vízzáró lefedése + rekultiválása szükséges, annak költsége 80.330.000.- forint". A kárfelmérési és rendezési tervet az Észak-Dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség - a továbbiakban Felügyelőség - határozatával jóváhagyta, majd az egyes környezetvédelmi kárelhárítási, kárrendezési tevékenységek elvégzésére konkrét határidőt és eljárást rendelt el 2003. október 18-án kelt határozatával, amely szerint „50 cm kiegyenlítő földréteg, 30 cm vízzáró agyagréteg és 30 cm humuszréteg rétegrenddel kell megvalósítani" a medencék felső szigetelését.

A határozat 2003. december 2-án kelt módosítása szerint „a IV/a. medencét" 2005. szeptember 30-áig kell lezárni."

Az I. rendű alperes ügyvezetője a „Vevők megbízásából" eljárva beszámolót terjesztett elő a szerződés 1996-2009. közötti időben történő teljesítéséről, amelyet a felperest képviselő MNV Zrt. 2009. október 28-án vett át. A beszámolóhoz csatolt kísérőlevélben rögzítésre került, hogy a „szerződésben a Vevők több kötelezettséget vállaltak, melyek teljesítéséről - a vállalásnak megfelelően - évente részletes beszámolót küldtek a H... Rt, illetve az ÁPV Rt. részére. A kötelezettségek jelentős részének teljesítése 2000. december 31-ig már megtörtént. 2005. december 31-ig teljesítésre került az összes környezetvédelemmel kapcsolatos vállalás."

A Vevők képviselője a kísérőlevélben kérte „a beszámoló elfogadását és az eddigi teljesítések igazolását", rögzítve, hogy „amennyiben további részletekre, kiegészítésekre, vagy helyszíni vizsgálatokra van szükség, állunk rendelkezésre."

Az MNV Zrt. jogi vezérigazgató-helyettese 2010. január 27-én kelt válaszelevelében tájékoztatta az ügyvezetőt, hogy „a beszámolót az MNV Zrt. a rendelkezésére álló, korábban beküldött dokumentumokkal összevetve, illetve kiegészítve megvizsgálta" és a 4.1., a 4.3.2. és a 4.3.3. pontban vállalt kötelezettségek tekintetében kérte a beszámoló kiegészítését.

A privatizációs szerződés vevői teljesítésének ellenőrzése körében felperes eljárásokat folytatott és az ellenőrzés lefolytatására és abban való részvételre megbízta a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalt (továbbiakban: KEHI).

A KEHI 2011. június 10-én kelt levélben értesítette a Társaság vezérigazgatóját „a környezetvédelmi szakértők által történő geodéziai próbamérések" végzéséről.

A KEHI megbízásából eljáró K. A. igazságügyi szakértő 2011. augusztusában szakvéleményt készített, melyben az előzményi határozatok értékelése, a hatályos hatósági döntések és jogszabályi környezet értékelése, a IV/a. tározó lefedésével kapcsolatos teljesítési iratok, építési tervek, kivitelezési szerződések, építési naplók, hatósági helyszíni jegyzőkönyvek, valamint a saját helyszíni vizsgálatok (geofizikai-fúrásos feltárás) alapján arra a következtetésre jutott a szakvélemény 15-16. oldalán, hogy

„- a 2004. és 2005. évi építési naplók nem tartalmazzak bejegyzést a IV/a. kazetta felületének lezárását illetően vízzáró agyagréteg két rétegben történő tömörítésére, és a tömörség és vízzáróság igazolására vett mintavételek elkészítésére,

- a hatósági előírás szerinti beépítendő vízzáró agyagréteg kivitelezésének nyomát

az átnézett dokumentumok között nem volt található,

- a tározó felszínén elvégzett geofizikai vizsgálatok/kézi fúróval végzett fúrások a H-16928-6/2003. sz. engedélyben előírt vízzáró agyagréteg jelenlétét nem mutatták ki.
- a H-16928-6/2003. sz. engedélyben előírt 110 cm összvastagságú fedőréteg helyett 55-95 cm közti vastagságú fedőréteg található a szelvények nyomvonalán,
- az áttekintett dokumentumok és elvégzett vizsgálatok az előírt vastagság és az előírt rétegrend tekintetében az előírásoknak való megfelelést nem mutatták ki."

A szakvélemény 11. oldalán rögzítésre került, hogy a „2005. november 24. helyszíni hatósági ellenőrzés során a hatóság 4/a. medence lezárást ellenőrizte."

„A ... Rt. 2005. 12.05-én kelt IGY/619. számú levelében a 2005. 11.24-i helyszíni hatósági ellenőrzési ellenőrzési jegyzőkönyvben előírtaknak megfelelően megküldi a felügyelőségnek a 4/a. jelű vörösiszap tározó végleges lezárásához felhasznált anyagok mennyiségi kimutatását."

„A felügyelőség 2005. 12.20-i, a hatósági osztálynak címzett belső levelezése szerint a ... Rt. teljesítette a H-16928-6/2003. (10.18. számú környezetvédelmi működési engedély II. pontjában előírt 4/A. medencével kapcsolatos előírás 1) (felsőszigetelés 50 cm kiegyenlítő földréteg, 30 cm vízzáró agyagréteg, 30 cm humusztérteg) és 2) pontját (vízelvezető árok építése, növényesítés, rézsűfelületek rendezése)."

A szakvélemény 12. oldalán a szakértő rögzítette a 2010.10.07. napján tartott helyszíni hatósági ellenőrzés megállapítását, amely szerint „A 2, 3/a., 3/b., 4/a., és 5/1. (!) kazettákat egységes övárók rendszer veszi körbe két darab csurgalék- és csapadékvízgyűjtő medencével, az árkok és medencék karbantartott állapotban vannak. Az 1-4/a rekultivált vörösiszap kazetták növényzettel, olaj fűzzel fedettek. Az ellenőrzés időpontjában a rézsűkön csurgalékvíz nyomai nem voltak láthatóak." „Összefoglalóan megállapítható, hogy a IV/A. kazettát 1998-ban az üzemelés befejeztekor ideiglenes lefedték. A kazetta végleges lefedésének munkálatai 2004-2005. években zajlottak. A ... Rt. a kivitelezőtől 50-90 cm kiegyenlítőréteg, plusz 30 cm tömörített vízzáró agyagréteg, plusz 20 cm humusztérteg megvalósítását rendelte meg. A felügyelőség 2005. 12. 10-i belső levelezése szerint a lefedésre vonatkozó kötelezettségét a ... Rt. teljesítette."

Az MNV Zrt. 2011. szeptember 9-én kelt levélben közölte a vizsgálat eredményét, amely szerint az „előírt 110 cm takarás helyett mindösszesen 55-95 cm mértékben valósult meg." Rögzítette, hogy „az előírt 2005. 09.30-i határidőre nem valósult meg az a kárrendezési tervben és a hatósági határozatban előírt módon a 4/a számú tározó lefedése, ezzel a vevők megsértették a Szerződés 4.5. pontjában foglaltakat, mely alapján a vevőket a Szerződés hivatkozott pontja szerint a központi költségvetés felé teljesítendő fizetési kötelezettség terheli az egy éves türelmi idő figyelembevételével 2006. október 1-i esedékességgel." A levél tartalmazza az alperesek mint egyetemleges kötelezettek felszólítását, hogy „a hivatkozott számú tározó lefedésével kapcsolatos késedelembe esés okán, a feladat késedelembe esés időpontjában fennálló költségét, azaz az 1996-os árszinten számított 80,33 millió Ft-nak a szankciófizetés esedékessé válásának időpontjára indexált értékét, 181,55 millió Ft-ot, valamint annak 2006. október 1. napjától esedékes késedelmi kamatát, a Környezetvédelmi Alap Célfeladat fejezeti kezelésű előirányzatba fizessen meg."

A felszólításra az alperesek jogi képviselőjük útján válaszolva rögzítették, hogy szerződéses kötelezettségüknek megfelelően „évente beszámolót készítettek, a beszámolók mellékletét képezték minden esetben a tartalmat alátámasztó dokumentumok." Kifogásolták az ellenőrzés módját, rögzítették, hogy a szakvélemény a „mérések hangsúlyozottan kísérleti jellege miatt egyébként sem tekinthető olyanak, amelyre tényállást lehet alapozni, különös tekintettel abban a vonatkozásban, hogy 2005-2006-ban milyen állapotban került átadásra a terület."

A felek között 2012. áprilisában és augusztusában hasonló tartalmú levélváltásra került sor.

A felperes kezdeményezésére indult eljárásban a közjegyző 2013. május 9-én fizetési meghagyást

bocsátott ki az alperesekkel szemben, az eljárás az alperesek érdemi nyilatkozatot is tartalmazó ellentmondása folytán perré alakult.

Az alperesek pergátló kifogását elbírálva a bíróság megállapította, hogy - a szerződés erre vonatkozó rendelkezése ellenére, a 6. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített álláspontja szerint - nincs helye választottbírói eljárásnak, és a felperes keresetét érdemben tárgyalta.

A felperes a keresetében a fenti tényállás előadása mellett kérte, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket egyetemlegesen 181.550.000,- forint tőke és ezen összeg után 2006. október 1. napjától kezdődően a teljesítésig terjedő időre járó, a mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő összegű késedelmi kamat, valamint perköltség megfizetésére. Részletesen kifejtette álláspontját a felperes személye tekintetében, hivatkozott az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. tv. 17. § e) pontjában foglaltakra, valamint a szerződés aláírásakor hatályos Privatizációs törvény, annak helyébe lépő Vagyontörvény és annak módosításaiban foglaltakra.

Az alperesek a 2013. szeptember 25-én tartott tárgyaláson szóban előterjesztett érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, előadták, hogy maradéktalanul eleget tettek a szerződés szerinti környezetvédelmi kötelezettségüknek, hivatkoztak továbbá a követelés elévülésére is.

Az ezt követően írásban előterjesztett érdemi ellenkérelemben nyilatkoztak a szerződésszerű teljesítésről, és annak igazolására okiratokat csatoltak.

A Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján előterjesztett elévülési kifogás tekintetében rögzítették, hogy a IV/a. kazetta rekultivációja, melynek hibás teljesítésére felperes keresetét alapítja, 2005. évben befejeződött, felperes az állítólagos hiányosságokról ekkor értesülhetett volna, igényét öt éven belül érvényesíthette volna, mely nem történt meg."

Az alperesek érdemi ellenkérelmüket kiegészítve újabb indítványt terjesztettek elő a per megszüntetése iránt, hivatkozva a felperes keresetösségi jogának hiányára. Kifejtették arra vonatkozó álláspontjukat, hogy az alperesek a környezetvédelmi hatósággal szemben vállalták el a **H...** Rt.-t terhelő kötelezettségeket, a háromoldalú jogviszony folytán, illetve a vállalat jellege folytán azt, hogy a szerződésben vállaltakat az alperesek teljesítették-e vagy sem a környezetvédelmi hatóság bírálhatja el. Álláspontjuk alátámasztására részletesen hivatkoztak a hatóság jogkörére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó jogszabályokra.

Előadták továbbá, hogy szerződéses kötelezettségük teljesítésének biztosítékeként 100.000.000,- Ft összegű, banki letétben elhelyezett biztosítékot nyújtottak, és mivel a vállalt kötelezettségek minden esetben teljesültek, így a biztosítéki szerződéssel garantált követelés lejáratkor, azaz 2011. május 31-én megszűnt. Ez ellen felperes nem tiltakozott, határidő-hosszabbítást a 100.000.000,- Ft értékű biztosíték felszabadítására nem kért.

A felperes az ellenkérelemben foglaltakra részletes nyilatkozatot terjesztett elő, indítványozta szakértő kirendelését annak bizonyítására, hogy az alperesek a szerződés szerinti kötelezettségüket a keresetnek megfelelően nem teljesítették.

Az alperesek permegszüntetésére irányuló indítványa tekintetében hivatkozott arra, hogy a keresetösségi jog hiánya miatt a per megszüntetésének nincs helye, a keresetösségi jogról a bíróságnak ítéletben kell határoznia. Keresetösségi joga fennáll, az alperesekkel szemben szerződéses kötelezettség elmulasztására alapított igényt érvényesít. Hivatkozott arra, hogy téves az alperesek arra történő utalása, hogy azzal, hogy egy biztosíték meghosszabbítását nem kérték, azzal az alperesek teljesítését elfogadták volna, másrészt hogy a perbeli igényünk elévült volna, hiszen követelésünk az éven túli késedelem esetén, vagyis csak 2006. október 1-én vált esedékessé, melynek teljesítésére az alpereseket az esedékességtől számított 5 éven belül, 2011. szeptember 9-én írásban szólították fel. Kifejtette, hogy az alperes összemosza a környezetvédelmi kötelezettség és annak elmulasztására alapított szerződéses jogkövetkezmény esedékességét.

Fővárosi Törvényszék a 2014. április 1. napján kelt 22.G.42.305/2013/14. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte, hogy fizessen meg 15 napon belül az alpereseknek egyetemlegesen 5.099.685,- Ft perköltséget. Megállapította, hogy az 1.500.000,- Ft eljárási illetéket az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint a felperes a keresetét a szerződés teljesítésének érdemi vizsgálata nélkül utasította el. Ennek keretében vizsgálnia volt szükséges az alperesek ellenkérelme alapján a felperes keresetességi jogát, és a felperes által előterjesztett kereset elévülését.

Az elévülés vonatkozásában a Ptk. 325. § (1) bekezdése alapján elsőként azt vizsgálta, hogy a felperes a felek szerződésére alapított igényét bírósági úton érvényesítheti-e, a követelés elévülése bekövetkezett-e. A Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint a követelések 5 év alatt elévülnek, ha jogszabály másképp nem rendelkezik, továbbá a Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik. Az elévülési határidő kezdetének megállapításához a Ptk. XXV. fejezetében szabályozott szerződésszegés szabályait vizsgálta, és megállapította, hogy a Ptk. külön cím alatt szabályozza a szerződésszegés eseteit a kötelezett, illetőleg a jogosult késedelmét, valamint a hibás teljesítést. Megállapította, hogy a felperes keresetét - a nyilatkozatok tartalma, a bizonyítékként csatolt szakvélemény alapján - az alperesek hibás teljesítésére alapította, az igény alapjául öt pontban megjelölt okok mindegyike arra vonatkozott, hogy az alperesek, illetve a Társaság nem teljesítette a hatóság határozatában rögzített, a rétegrendre, illetve vastagságra vonatkozó előírásokat, vagyis a teljesítés nem megfelelő.

A felperes a kereseti követelése alapjául szolgáló hibás teljesítés miatti igényét a teljesítéstől, illetve a teljesítés hatóság általi elfogadástól kezdődően érvényesíthette volna, az elévülési határidő a teljesítés a hatóság általi elfogadásának időpontjától megkezdődött. A felperes keresetlevele szerint a privatizációs szerződés vevői teljesítésének ellenőrzése körében a felperes eljárásokat folytatott, és az ellenőrzés lefolytatására, az abban való részvételre megbízta a KEHI-t, a hivatal pedig az ellenőrzésről első ízben 2011. június 10-én kelt levelében értesítette a Társaságot, és nem hivatkozott a teljesítés megfelelősége körében ezt megelőzően folytatott eljárásra. Az alperesekkel szemben a hibás teljesítésből eredő igényét 2011. szeptember 9-én kelt levéllel közölte, amely időpontig az elévülés bekövetkezett. Bár a felperes utalt a hatósági határozat szerinti 2005. szeptember 30-ai teljesítési határidőre, de az általa előterjesztett bizonyítékok - szakvélemény és annak alapjául szolgáló dokumentumok - éppen azt igazolták, hogy a Társaság - így az alperesek - a kötelezettségüknek a környezetvédelmi hatóság megállapítása szerint az előírt határidőben eleget tettek. A szerződés külön rendelkezést a felügyelőség által jóváhagyott tervben meghatározott ütemek egy évnél nagyobb késedelmére tartalmazott, ezért az alperesek kifejezetten a késedelem esetére vállalták külön kötelezettségként, hogy a költségek fedezetét a Központi Környezetvédelmi Alapba utalják. Késedelem hiányában a felperes által hivatkozott szerződéses jogkövetkezménye, esedékessége irreleváns.

A felperes keresetességi joga vonatkozásában, annak hiányát állapította meg, amelyre tekintettel alaptalannak tartotta a felperes keresetét. A felek között létrejött szerződés 4.5. pont második bekezdése - tartalmát tekintve - kifejezett rendelkezést tartalmaz arra, hogy az alperesek átvállalják a kormányhatározat szerinti kötelezettségeket és azt, hogy a környezetvédelmi hatóság által jóváhagyandó terv szerinti környezetvédelmi intézkedéseket az Eladó - H... Rt. - helyett végrehajtják. Teljesítést tehát az alperesek nem az Eladó felé vállaltak, hanem a környezetvédelmi hatóság felé, amely tényt egyértelműen alátámasztja, hogy a költségek fedezetét sem az Eladó részére, hanem a Központi Környezetvédelmi Alapba vállalták utalni. A hivatkozott szerződési rendelkezés alapján a felperes igényt akkor érvényesíthetett volna az alperesekkel szemben, amennyiben a környezetvédelmi hatóság a kötelezettség átvállalására vonatkozó megállapodásukat nem veszi tudomásul, vagy amennyiben az alperesek teljesítésének elmulasztására, vagy hibás teljesítésükre tekintettel az Eladóval, illetve a felperessel szemben hozott volna intézkedést, kötelezte

volna a környezetvédelmi, illetve kárrendezési eljárás költségeinek megfizetésére. Ilyen kötelezés hiányában a felperes a perben előterjesztett igény érvényesítésére keresetösségi joggal nem rendelkezik. Rögzítette, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőzően előterjesztett, a tárgyalás elhalasztására vonatkozó felperesi indítványnak történő helytadást mellőzte az alábbiak szerint.

Az alperesek első ízben 2013. szeptember 25-én tartott tárgyaláson terjesztették elő elévülési kifogásukat, majd az ezzel kapcsolatos álláspontjukat 2013. október 21-én kelt írásbeli érdemi ellenkérelmükben részletesen kifejtették, és további nyilatkozatot tettek a 2014. január 10-én benyújtott előkészítő iratukban. A felperes a kifogásra vonatkozó részletes álláspontját 2013. december 9-én és 2014. február 17-én írásban kifejtette, a megtartott tárgyalásokon e körben szóban nyilatkozott, majd további iratok csatolása érdekében a tárgyalás elhalasztását anélkül kérte, hogy a per elbírálása szempontjából lényeges - például az elévülés nyugvására vagy megszakadására vonatkozó - nyilatkozatot előterjesztett volna. Utalt ebben a körben arra, hogy a kereset alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperesek szerződés szerinti teljesítését a felperes 2011. júniusig nem vizsgálta. Az alperesek teljesítésére vonatkozó beszámoló, a felek által hivatkozott, erre vonatkozó részét a felperes nem kifogásolta, annak kiegészítését 2010. január 27-én kelt levél szerint nem kérte. A felperes a szerződés szerinti teljesítés biztosítékaként rendelkezésére álló banki letétet nem vette igénybe.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereseti kérelmének történő helyt adást, valamint az alperesek perkielégben való marasztalását kérte, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint tévesen és ellentmondásosan állapította meg az elsőfokú bíróság a perbeli igény tartalmát, amely szerint a felperes hibás teljesítésre alapította az igényét. A perben érvényesített felperesi igény a perbeli privatizációs szerződés 4.5. pont második bekezdésében meghatározott külön szerződéses jogkövetkezmény, vagyis a tervben meghatározott ütemek késedelme esetén, az adott ütemhez tartozó költségek megtérítésére vonatkozó kötelezettség, amely akkor válik esedékessé, amikor az adott ütem szerinti környezetvédelmi kötelezettség előírt módon történő megvalósításának késedelme eléri az 1 évet. Ezen időpontot megelőzően a költségek megtérítésére vonatkozó igény érvényesítésére még nincs lehetőség, az csak az előírt környezetvédelmi kötelezettség 1 éves késedelme időpontjában válik esedékessé a Ptk. 298. § (1) bekezdése alapján. A környezetvédelmi kötelezettség teljesítésének és a költségek megtérítésére vonatkozó kötelezettség teljesítésének az esedékessége egymástól eltér. Nem vitásan a perbeli esetben a IV/a. medence meghatározott módon történő lefedésének a határideje 2005. szeptember 30-a volt. Ezen kötelezettség 1 éves késedelmére alapított költségek megtérítésére vonatkozó kötelezettség esedékessége és ezen igény elévülésének kezdete 2006. október 1-je volt. Miután a felperes 2011. szeptember 9-i felszólító levele ezen elévülési kezdő időponttól számított, a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti 5 éves határidőn belüli, ezért ezen felszólítás a perbeli igény elévülését a Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján megszakította, és az elévülési idő ezzel újból megkezdődött, a perbeli igény tehát nem évült el. Tévesen hivatkozott az elsőfokú ítélet arra, hogy a felperes nem hivatkozott az alperesek IV/a. medence lefedését előíró hatósági határozatok szerinti kötelezettség tekintetében arra, hogy legalább 1 éves késedelembe estek, hiszen ezt az általa becsatolt **K. A.** igazságügyi szakértő véleményére alapított, peren kívüli és peres nyilatkozatok is megerősítik. Ezek a nyilatkozatok az ítélettel szemben nemcsak a Ptk. 305. § (1) bekezdése szerinti vevői hibás teljesítésre, hanem magára a kötelezetti késedelmes teljesítésre utaló eladói nyilatkozatnak is minősülnek, azok egyértelműen arra utalnak, hogy az alperesek a megadott teljesítési határidőben, és azt követően sem fedték le a IV/a. tározót az előírt módon, azzal legalább 1 éves késedelembe estek. Az elsőfokú bíróság a felperesi nyilatkozatokat indokolatlanul szűkítően

értelmezte, és önmagában is tévesen értékelte a felperes által csatolt igazságügyi szakértői vélemény rendelkezéseit, mert az az előzmények körében valóban utal arra, hogy a vevők a környezetvédelmi hatóság megállapítása szerint kötelezettségüknek eleget tettek, de a szakvélemény és a perbeli felperesi nyilatkozatok lényege éppen abban áll, hogy ezen körülményeket vitatva **K. A.** szakvéleményével alátámasztotta az iratok részletes áttanulmányozása, különböző geofizikai és fúrásos vizsgálatok alapján megállapítható, hogy az előírt tározó lefedése nem valósult meg, tehát azzal a kötelezett késedelembe esett. Az előírt vízzáró agyagréteg nem került felhordásra és az előírt vastagságú fedőréteg sem valósult meg. Ellentmondásos az elsőfokú ítélet abban a tekintetben is, hogy a hibás teljesítés alapján a perbeli igény elévülésének kezdetét a teljesítéstől számítja, ugyanakkor az elévülési idő tekintetében már maga sem a hibás teljesítés esetén fennálló Ptk. 308. § (1) bekezdése szerinti hat hónapos elévülési időt, hanem a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti 5 éves elévülési időt veszi figyelembe. Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a perbeli szerződés 4. pontjában foglalt 4.5. pont második bekezdésben vállalt kötelezettséget a szerződés 6.2. és 6.3. pontjaiban foglalt beszámolási kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseket 6.2. ponttól 6.4. pontban foglalt ellenőrzési joggal kapcsolatos szerződés rendelkezéseket, és a 6.5. pontban foglalt jogosítványokat, így a perbeli szerződés 4. 5. és 6. pontjaiban, valamint a 10.3. pontban foglalt rendelkezések összevetését nem megfelelően végezte el. A hivatkozott szerződési rendelkezések összevetéséből látható, hogy a felek úgy állapodtak meg, hogy az alperesi vevők a perbeli 4.5. pont szerinti környezetvédelmi tartalmú kötelezettségek teljesítését kifejezetten az eladóval szemben vállalták el, ezen szolgáltatásuk teljesítésének ellenőrzésére az eladónak külön jogokat is biztosítottak, és külön is rögzítették azt, hogy az eladó jogosult valamennyi 4. és 5. pontban írt jogkövetkezmény érvényesítésére a vevőkkel szemben, így nem lehet vitás az, hogy a perbeli igény érvényesítésére az alperesekkel szemben jogosult a felperes, és az alperesi szerződésszegésre alapított igény csak az alperesekkel mint szerződő felekkel, és nem a környezetvédelmi hatóságokkal szemben érvényesíthető. Az elsőfokú bíróság ismételtan összemosta a vevő által teljesítendő környezetvédelmi kötelezettségeket, és az azok elmulasztására alapított jogkövetkezményeket, ezen utóbbi igények - amelyek közé tartozik a perbeli igény is - jogosultja semmiképpen nem lehet a környezetvédelmi hatóság. Ezt az sem támasztja alá, hogy a vevők a szerződés szerint a költségek fedezetét a Központi Környezetvédelmi Alapba vállalták utalni, hiszen egyrészt a hivatkozott szerződéses rendelkezések szerint ezen jogkövetkezmény (költségek fedezetének megfizetése) érvényesítésére az eladó, illetve annak tulajdonosaként a felperes kifejezetten jogosulttá vált, másrészt a Központi Környezetvédelmi Alap nem is egyezett meg az illetékes környezetvédelmi hatósággal. A Központi Környezetvédelmi Alap a szerződés megkötésekor csupán egy olyan elkülönített állami pénzalap volt, amely 1999. január 1-től meg is szűnt, és azt először a Környezetvédelmi Alap célfeladat fejezeti kezelésű előirányzata, majd 2004. január 1-jétől a Környezetvédelmi és vízügyi cél-előirányzat fejezeti kezelésű előirányzata váltotta fel. A Központi Környezetvédelmi Alap nem létezik, a helyébe lépő Környezetvédelmi és vízügyi cél-előirányzat csupán egy olyan jog- és cselekvőképességgel nem is rendelkező költségvetési előirányzat, amely nem egyezik meg az ítélet szerinti környezetvédelmi hatósággal. A perbeli szerződésben hivatkozott Kormányhatározat 3.b) pontjában rögzített szankció átvállalása és a szerződés 4.5. pontja alapján teljesítendő fizetési kötelezettség tekintetében a perbeli privatizációs szerződés még a hivatkozott költségvetési előirányzat jogképessége esetén sem minősülhet a Ptk. 233. §-a szerinti, harmadik fél javára szóló szerződésnek, hiszen ehhez (harmadik fél közvetlen jogosultságához) az lenne szükséges, hogy azt a felek kifejezetten kikössék. A perbeli szerződésben ilyen kikötés nincs, sőt, a már hivatkozott szerződéses pontokban a követelés érvényesítésére kifejezetten az eladó, illetőleg annak tulajdonosa vált jogosulttá, ezért sem vitatható a felperes keresetösségi joga.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az érdemben helytálló elsőfokú ítélet helybenhagyását

és a felperes perköltségben történő marasztalását kérték.

Az elévülés tekintetében - álláspontjuk szerint - a felperesi megállapítások tévesek. Alapítvánnyal hivatkozott a felperes arra, hogy a perbeli szerződésre nem a Ptk. 305. §, 306. § és 308. §-ai szabályai az irányadóak, hanem a privatizációs szerződés 4.5. pontjának második bekezdésében foglalt, külön kikötött jogkövetkezmény alapján érvényesíthető összeg követelésére vonatkozó szabályok.

Az üzletrész átruházási szerződés 4.5. pontjának 2. és 3. bekezdéseiből megállapítható, hogy a vevők vállalták, hogy a területi illetékes környezetvédelmi felügyelőség által jóváhagyott tervben szereplő intézkedéseket végrehajtják, és a tervben meghatározott ütemek egy évnél nagyobb késedelmre esetén a költségek fedezetét a Központi Környezetvédelmi Alapba utalják. Ez a vállalkozás tulajdonképpen az eladó részéről a 2263/1995. (IX. 8.) Korm. határozatban szereplő H... Rt.-t terhelő kötelezettség átvállaltatása volt a vevőkkel a szerződés a) és b) pontok tartalmával. A privatizáció célja környezetvédelmi szempontból azt volt, hogy az eladót és esetleges jogutódját semmiféle költség ne terhelje a privatizáció előtti időkből származó környezetszennyezés megszüntetésére, illetve a vörösiszap tárolására szolgáló kazetták elmaradt rekultivációja okán. A társaság az üzletrész átruházási szerződésben foglaltaknak megfelelően 1996. júniusában elkészítette a kárfelmérési és rendezési tervét, amelyben rögzítésre került, hogy a IV/a. számú vörösiszapterület tekintetében a vízzáró lefedése és rekultiválása szükséges, amelynek költsége 80.33.000,- Ft. Az akkori környezetvédelmi felügyelőség az Észak-Dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség határozatával a kárfelmérési és rendezési tervet jóváhagyta, a kárelhárítási és kárrendezési, rekultivációs tevékenységek elvégzésére konkrét határidőt és eljárást rendelt el, és a IV/a. számú medence vonatkozásában, úgy rendelkezett, hogy 2005. szeptember 30-áig kell lezárni. A környezetvédelmi hatóság a teljesítést a helyszínen ellenőrizte és elfogadta, hiánypótlást nem kért, ezen időponttól a jogszabályoknak megfelelően indult a 30 éves gondozási kötelezettség. Az alperesek, a vevők a környezetvédelmi hatóság szempontjából semmiféle határidő csúszást nem valósítottak meg, téves a felperesnek az az álláspontja, mely szerint a vevők 1 évnél hosszabb késedelmre 2006. szeptember 30-án járt le. Nem volt késedelem, 2005. szeptember 30-ára a munka megfelelő minőségben el lett végezve, amelynek teljesítését a hatóság elfogadta. Hivatkozta arra, hogy az I. rendű alperes ügyvezetője a vevők megbízásából eljárva 1996. és 2009. közötti időben beszámolót terjesztett elő a szerződés teljesítéséről, amelyet a felperest képviselő MNV Zrt. 2009. október 28. napján átvett. 2005. december 31-ig az összeg környezetvédelemmel kapcsolatos vállalkozást teljesítették.

Jogszerűtlennek tartották azt a vizsgálatot, amely a hatóság által igazolt teljesítés után 6 évvel később készült, és azt állítja, hogy a 2005. szeptember 30-án befejezett rekultiváció nem felel meg az előírásoknak. Jogszerűtlen volt a vizsgálat, mert a vizsgálati lehetőség elévült, a vizsgálódási hatáskör, illetékesség nem állapítható meg, egy vizsgálat befejezés után, amelyet a KEHI végzett el - az MNV Zrt. megbízásából - nem tartva be a saját magára vonatkozó előírást; nem ismertette annak eredményét még a vizsgált vállalat vezetőjével sem, a tározók vizsgálata nem hitelesített kísérleti műszerrel történt.

A felperes a hibás teljesítésből eredő igényét 2011. szeptember 9-én kelt levéllel közölte, amely időpontig az elévülés bekövetkezett. Kiemelték, hogy az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy a felperes által előterjesztett bizonyítékok éppen azt igazolták, hogy a Társaság, így az alperesek a kötelezettségüknek a környezetvédelmi hatóság megállapítása szerint az előírt határidőben eleget tettek. A szerződés külön rendelkezést a felügyelőség által jóváhagyott tervben meghatározott ütemek egy évnél nagyobb késedelmre esetére tartalmazott, az alperesek e körben kifejezetten a késedelem esetére vállalták kötelezettségként, hogy a költségek fedezetét a Központi Környezetvédelmi Alapba utalják. Késedelem hiányában a felperes által hivatkozott szerződéses jogkövetkezmény „esedékessége irreleváns”. Álláspontjuk szerint jelen ügyben sem hibás, sem pedig éven túli késedelmes teljesítés nem állapítható meg. Hangsúlyozták, hogy a rekultiváció célja,

hogy a kazetta lefedése oly módon történjen, amely biztosítja, hogy a környezetszennyezés a kazettából ne történjen meg. A Környezetvédelmi Hivatal minden évben részletesen kiértékeli a monitoring kötelezettségének megfelelő ellenőrzési tevékenység eredményeit, és szűrőpróbaszerűen helyszíni ellenőrzéseket végez. Amennyiben a monitoring eredmények nem lettek volna megfelelőek, úgy a Környezetvédelmi Hivatal további feladatokra vonatkozóan hozna határozatot, illetve büntetést is kiszabhatna. Az ÁPV Rt., illetve jogutódja részére a vevők minden évben az üzletrész átruházási szerződésben vállalt kötelezettségüknek megfelelően éves jelentést küldtek, ehhez csatolták a Környezetvédelmi Hivatal igazolását az elvégzett Környezetvédelmi vállalások teljesítéséről, amelyek teljesítését ellenőrizhették volna. A vevők 2009-ben egy átfogó anyagot készítettek az MNV Zrt. részére, amellyel kapcsolatban csupán egy hiánypótlás előírását kapták meg a vevők, amelyet teljesítettek. Az illetékes környezetvédelmi hatóság nem hozott marasztaló határozatot az alperesekkel szemben, a felperes nem érvényesített igényt a Ptk. 308. § (1) bekezdésében írt, a teljesítés időpontjától számított 6 hónapos, sem pedig a 324. § (1) bekezdésében foglalt öt éves elévülési határidőben az alperesekkel szemben. Az alperesek az előírt beszámolókat és mellékleteket a felperes részére minden esetben megküldték, ezzel biztosították a felperesnek azt a feltételt, hogy a szerződés teljesítését folyamatosan vagy összességében ellenőrizze. Ezt az ellenőrzési kötelezettségét a Ptk. 283. § (1) bekezdése szerinti legrövidebb határidőn belül lett volna köteles megtenni. A felperes maga is elismerte, hogy a teljesítés határideje 2005. szeptember 30. napja volt, ehhez képest 2011. augusztusában elkészített szakvélemény alapján 2011. szeptember 9. napján tette meg az első intézkedést az alperesek felé. A felperes az általa vélt ellenőrzési jogosultságait is az elévülési határidőn túl érvényesítette, így megállapítható, hogy az igény érvényesítésére nyitva álló határidő letelt, az elévülés bekövetkezett.

A felperesi keresetösségi joggal kapcsolatban hangsúlyozták, hogy az alperesek a környezetvédelmi hatósággal szemben vállalták el a H... Rt.-t terhelő kötelezettségeket, a háromoldalú jogviszony folytán, illetve a vállalat jellege folytán azt, hogy a szerződésben vállaltakat az alperesek teljesítették-e vagy sem a környezetvédelmi hatóság bírálhatja el. Az elsőfokú bíróság az ítéletében maga helyesen állapította meg, hogy a teljesítést az alperesek nem az eladó felé vállalták, hanem a környezetvédelmi hatóság felé. Ezt a tényt egyértelműen alátámasztotta, hogy a költségek fedezetét nem az eladó részére, hanem a Központi Környezetvédelmi Alapba vállalták utalni.

Azzal, hogy a Környezetvédelmi Hatóság felé megtörtént a teljesítés, egyben az eladó felé vállalt kötelezettség is teljesítésre került, amelynek szakmai felülbíráására felperesnek joga sem volt. Előadták, hogy a felperest semmiféle kár nem érte, az alperesek a szerződés szerinti vállalásukat határidőre teljesítették, az összes költség az alpereseket terhelte. A teljesítés eredményét az elmúlt 10 év vizsgálatai egyértelműen igazolják, a rekultivált tározót (IV/a. kazettát) ma már egy 14 ha nagyságú erdő borítja.

A fellebbezés érdemben nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltak alapján a felperes keresetösségi jogát vizsgálta.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban helytelen jogi következtetéssel állapította meg a felperes keresetösségi jogának hiányát.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában rögzítette a perbeli szerződés előzményét, a szerződés alapját képező nyilatkozatokat és folyamatokat, továbbá a perbeli igényérvényesítéshez kapcsolódó lényegesebb szerződési pontokat, így az üzletrész adásvételi szerződés 4.5. pontját, a szerződés 1.9. pontját, 6.1. pontját, 2.6. pontját és a 10.3. pontját.

A szerződés 4.5. pontjának második bekezdésében foglaltak szerint az alperesek átvállalták a 2263/1995. (IX. 8.) Kormányhatározat 3/a. és 3/b. pontjában meghatározott H... Rt.-t terhelő kötelezettségeket és ennek keretében vállalták azt, hogy 1996. június 30-ig elkészítik a társaság

környezetvédelmi kárfelmérési és rendezési tervét, és a jóváhagyott tervben szereplő intézkedéseket végrehajtják és a tervben meghatározott ütemek 1 évnél nagyobb késedelve esetén a költségek fedezetét megtérítik. Az alperesek a fenti kötelezettségükkel összefüggésben kijelentették a szerződés 1.9. és 6.1. pontjában, hogy a szerződésben foglaltak teljesítéséért egyetemleges felelősséget vállalnak, a szerződésben foglaltak teljesítéséről közvetlenül az eladónak beszámolnak (6.2. és 6.3. pontjai), az eladó zavartalanul folytathatja a szerződés alperesi teljesítésével kapcsolatos ellenőrzési jogát (6.2.-6.4. pontok) és az eladót fenti ellenőrzési kötelezettsége körében külön jogok is megilletik. A szerződés 10.3. pontja szerint, amennyiben a szerződés hatályának időtartama alatt az eladó megszűnne, a jelen szerződésben foglalt, eladót megillető valamennyi jogosultság, ideértve a jelen szerződés teljesítésének ellenőrzésével, a szerződésszegés következményének értesítésével kapcsolatos jogok is átszállnak az eladó jogutódjára, s amennyiben ilyen nincs, az eladó tulajdonosára, aki jogosult azt a jelen szerződésben foglaltaknak megfelelően érvényesíteni.

A felperes a fellebbezésében helyesen hivatkozott arra, hogy a perbeli szerződés idézett rendelkezéseiből megállapítható, hogy az alperesek az eladóval szemben vállalták a szerződésben foglalt kötelezettségük teljesítését, és az eladót jogosították fel valamennyi, a szerződés 4. és 5. pontjaiban írt jogkövetkezmény érvényesítésére. Nem vitatottan az eladó jogutód nélkül megszűnt, ezért az idézett szerződés 10.3. pontja szerint ezek a jogok az eladó tulajdonosára szálltak át, amely alapján a felperes igényét érvényesíthette.

A felperesi kereseti igény elévülésével kapcsolatban az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és megalapozottan utasította el az elévülésre hivatkozással a felperesi keresetet. E tekintetben Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében osztotta az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában foglaltakat.

A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a felperes az alperesek kötelezettségi körébe tartozó 4/a. számú vörösiszaptér-tároló lefedésével kapcsolatos hibás teljesítés és késedelem okán érvényesített igényt az alperesekkel szemben.

A felperes által felkért szakértő szakvéleményében rögzítette, hogy a 4/a. számú tároló lefedésével elvégzett munkákhoz kapcsolódó dokumentumok, szerződések, építési naplók alapján megállapítható, hogy 2005. november 24-ei helyszíni hatósági ellenőrzés során a hatóság a 4/a. számú medence lezárását ellenőrizte. A felügyelőség 2005. december 20-ai, a hatósági osztálynak címzett belső levelezése szerint az alperesek tulajdonában álló társaság teljesítette a 4/a. medencével kapcsolatos munkálatokat. Ugyancsak a szakértői vélemény hivatkozott arra, hogy a felügyelőség 2005. december 10-i belső levelezése szerint a lefedésre vonatkozó kötelezettségét az alperesek teljesítették.

Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy a felperes az alperesek hibás teljesítésére hivatkozott, és az igénye alapjául megjelölt okok mindegyike arra vonatkozott, hogy az alperesek nem megfelelően teljesítették a szerződésben meghatározott kötelezettségüket, az elvégzett munka nem megfelelő minőségű.

A felek közötti perbeli szerződés 4.5. pontjának második bekezdésében foglalt, az intézkedések végrehajtására, és a tervben meghatározott ütemek egy évnél nagyobb késedelve esetén a költségek fedezetének a központi környezetvédelmi alapba történő utalása, mint jogkövetkezmény az alperesek késedelmes teljesítésére állapít meg jogkövetkezményt, és nem a hibás teljesítésre.

A Fővárosi Ítéltábla megjegyzi, hogy a perben az alperesek által végzett munka tekintetében egy évnél nagyobb késedelem nem volt igazolható.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján - részben módosított indokolással - helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a szerint

alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperesek másodfokú ügyvédi munkadíjának a megfizetésére, annak mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdései alapján, a kifejtett tevékenységgel arányban, mérlegeléssel állapította meg.

Budapest, 2015. év november hó 19. napján

. Mika Ágnes s.k.
a tanács elnöke

. Ócsai Beatrix s.k.
előadó bíró

Dr. Buglyó Gabriella s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő